

Принос към монографичните изследвания в музикалната теория

от проф.д-р Емилия Коларова

Катедра История на музиката и етномузикология при ТКДФ

Изведена като обект на изследване, музиката на ХХ век поставя пред всеки автор сложни проблеми, свързани както с огромното многообразие от художествени стилове, направления и жанрове, така и с изключителното богатство на//от техните авторски интерпретации. В този смисъл в настоящия труд **„Хармонични структури в музиката на ХХ век – подходи и интерпретации”** доц. д-р Весела Наумова-Кринчева¹ е изправена пред сериозната задача да открие онези важни ориентири, чрез които да заяви своята посока на анализи и да аргументира основната си цел, а именно „теоретично осмисляне на хармоничните средства в качеството на съставни компоненти в сложно организираната, структурно многообразна, динамически развиваща се хармонична система.“ Авторът се насочва към две основни музикалнотеоретични категории, които представя от различни ракурси в изследването си.

В първите глави (Първа, Втора и Трета) това е категорията акорд, разглеждан в сложната конструктивна и многопланова вертикална организация на музикалната субстанция. Тук основният акцент е поставен върху теоретичния аспект на избраната проблематика. В нейното разгръщане В. Наумова-Кринчева се опира върху богата и разнообразна библиография, чийто коментар и интерпретация разкриват познаването на основни за ХХ век научни концепции. И съвсем естествено, тези позиции се илюстрират с подходящите музикални примери, ясно обозначени и с

¹ **Наумова**, Весела. Хармонични структури в музиката на ХХ век – подходи и интерпретации. София: Neofeedback, 2021. ISBN 978-619-7329-74-2

коректно посочени първоизточници. Все пак ще отбележа, че да се обхванат фундаменталните автори по посочената тема в един ограничен като обем текст е своего рода свръх задача, особено когато разработката е свързана с „многозвучния“ на XX век.

В следващите глави извежда изследователското внимание към друга важна категория в музиката на XX век – политоналността. Тук посоките на аналитични наблюдения са ориентирани към нейните принципи на структуриране, към аналозиите с други изкуства и многообразните ѝ интерпретации в различни авторски решения. В текста теоретичните тежнения отново отчетливо се открояват, но вече положени върху дискретно и лаконично въведения контекст на конкретна културноисторическа реалност. Макар и твърде схематично очертана (в този обем на настоящия труд не би могло да се очаква по-разгърнато нейно изложение), присъствието ѝ дава възможност на автора да насити текста си със знакови за изкуството на XX век примери.

В.Наумова-Кринчева предлага един различен подход към разглежданата категория „политоналност“. Тук авторът привежда аргументи за нейната значимост като явление на XX век както чрез анализи на композиционни принципи в избрани музикални произведения, така и чрез аналогии с други изкуства – древни като архитектурата, но и нови като киното. Набелязва се и обратната проекция към жанра на балета и операта. Темата за релацията „музика – архитектура“ бележи продължително историческо развитие. Тя се заражда в теоретичните трудове на великия древноримски архитект Марк Витрувий Полион, който още през I в. пр. Хр. утвърждава, че „архитектурата е застинала музика“. От друга страна принципът на „монтажност“, свързан със съвременното изкуство - киното, има широко приложение в музикално-сценичните изкуства на XX век опера

и балет, пораждайки оригинални полипластови пространства в авторските композиции.

Търсенето и откриването на аналогични явления в различните изкуства на базата на общи закономерности в художественотворческото мислене в дадена епоха е актуален съвременен мултидисциплинарен подход. Приложен в научния труд на доц. д-р Весела Наумова-Кринчева, той подчертава многообразието и обемността на избраната проблематика и отваря нови перспективи за бъдещи изследователски проекти.